

De zaak Butink vs. de NL staat en SKET

Voor wie geïnteresseerd is, kan hier mij toelichting en visie op de uitspraak lezen, en over de verdere juridische (on)mogelijkheden.

Op 9 september 2020 was ik aanwezig bij de uitspraak in de zaak Butink vs. de Staat en stichting Kind en Toekomst. Voor Dilani een zenuwslopende en belangrijke dag maar de adrenaline stroomde ook door mijn lijf. Deze zaak is namelijk van groot belang voor stichting Mijn Roots en voor de doelgroep uit Indonesië, wiens juridische belangen ik sinds 2017 behartig. Ik ben al enige tijd bezig met onderzoek naar de mogelijkheid van een collectieve actie (artikel 3:305aBW) voor de groep geadopteerden uit Indonesië. Het verheugde me dan ook dat ik van de rechtbank toestemming kreeg om bij de openbare uitspraak aanwezig te zijn, aangezien de toegangsregels in verband met de COVID-19 maatregelen zijn verscherpt. Gelukkig was voor al het andere publiek/supporters de mogelijkheid van livestream geboden. Ik denk dat velen met verbijstering hebben gekeken. Want toen volgde de uitspraak uiteindelijk.

De vorderingen van Dilani zijn doodgeslagen op “verjaring”. Zo komt het dus nooit aan een inhoudelijke behandeling van de feiten. Een uitermate teleurstellende uitspraak. Dilani en haar advocate zijn nog in overleg met betrekking tot een eventueel hoger beroep.

Ik heb enkele verzoeken gekregen om de uitspraak te verhelderen en toe te lichten. Ik vind dat begrijpelijk want de tekst in de uitspraak is niet erg toegankelijk. Hoewel ik als jurist dagelijks te maken heb met het lezen, ontleden en analyseren van dergelijke uitspraken en ik de juridische termen en definities begrijp, is het best wel een uitdaging om alles in Jip- en Janneke- taal te herschrijven. Waar het eigenlijk kort gezegd op neer komt is het volgende.

Wettelijk kader verjaring

Op grond van artikel 3:310 lid 1 Burgerlijk Wetboek (BW) verjaart een rechtsvordering tot vergoeding van schade door verloop van vijf jaar na aanvang van de dag, volgend op die waarop de benadeelde zowel met de schade als met de daarvoor aansprakelijke persoon bekend is geworden (hierna: de vijfjaarstermijn) en in ieder geval door verloop van twintig jaar na de gebeurtenis waardoor de schade is ontstaan (hierna: de lange verjaringstermijn).

Voor het aanvangstijdstip van de lange verjaringstermijn is beslissend: het objectief gegeven tijdstip waarop de gebeurtenis plaatsvond waardoor de schade is veroorzaakt. Dit geldt ook al is vooralsnog onzeker of inderdaad schade een gevolg zal zijn van de (nalatige) gedraging / handeling en ook of die zich pas later heeft gemanifesteerd.

Doorbreking van de lange verjaringstermijn is slechts mogelijk met een beroep op de redelijkheid en billijkheid (artikel 6:2 lid 2 BW).

De korte verjaringstermijn van artikel 3:310, eerste lid, BW, bedraagt vijf jaren (de subjectieve en relatieve verjaringstermijn). Deze termijn vangt aan op de dag nadat de benadeelde zowel met de schade als de daarvoor aansprakelijke persoon bekend is geworden. De Hoge Raad heeft bepaald dat het moet gaan om daadwerkelijke bekendheid met zowel de schade als de aansprakelijke persoon, zodat het enkele vermoeden van het bestaan van schade niet volstaat.¹

¹ ECLI:NL:HR:2003:AF0694

De korte verjaringstermijn begint dus te lopen op de dag na die waarop een benadeelde daadwerkelijk in staat is een rechtsvordering tot vergoeding van de door hem geleden schade in te stellen. Hiervan zal sprake zijn als de benadeelde voldoende zekerheid heeft verkregen over het schade veroorzakende feit door tekortschietend handelen van de betrokken persoon (door toedoen of nalaten). Of de korte verjaringstermijn is gaan lopen, is aldus afhankelijk van alle omstandigheden van het geval.

De feiten in de zaak Butink

Onder het huidige recht zijn minderjarigen volgens de hoofdregel aan dezelfde verjaringstermijnen gebonden als meerderjarigen. In het geval van Butink geldt dat zij in 2010 meerderjarig is geworden en dat zij de Staat en de Stichting pas in 2018 aansprakelijk heeft gesteld, aldus de rechtbank. Ook als Butink gedurende haar minderjarigheid niet in staat was tot aansprakelijkstelling van de Staat en de Stichting door haar ouders namens haar, is er geen grond om een uitzondering op de lange verjaringstermijn te maken.

De rechtbank stelt namelijk voorop dat vertrekpunt is dat de schadeveroorzakende gedragingen van de Staat en de Stichting hebben plaatsgevonden vóór 5 maart 1992. De verjaringstermijn van twintig jaar verliep dus al medio maart 2012.

Volgens de rechtbank is er geen sprake van vergelijkbare gevallen en zijn er ook geen gronden om in het geval van Butink, gelet op de rechten die het EVRM beschermt en de omstandigheid dat zij pasgeboren was ten tijde van haar adoptie, de lange verjaringstermijn van twintig jaar buiten toepassing te laten.

Voor wat betreft de korte verjaringstermijn concludeert de rechtbank het volgende.

Butink heeft (na het meerderjarig worden in 2010) mede tegen betaling, hulp van anderen ingeschakeld om haar biologische ouders te vinden. Ze heeft in 2012 en in 2015 haar biologische ouders op verschillende manieren proberen te vinden, onder meer door het inschakelen van de FIOM en later een Sri Lankaanse organisatie en door zelf ook af te reizen naar Sri Lanka. Bij gebreke aan meer concrete feitelijke aanknopingspunten waaruit kan blijken vanaf welk moment Butink schade heeft geleden als gevolg van de gestelde schadeveroorzakende gedragingen van de Staat en de Stichting, gaat de rechtbank er vanuit dat de gestelde schade van Butink zich niet eerder heeft geopenbaard dan toen ze in 2010 meerderjarig is geworden. De rechtbank gaat er ook vanuit dat die schade zich op zijn laatst heeft gemanifesteerd nadat zij in september 2015 Sri Lanka heeft bezocht. Zij stelt immers dat zij tijdens die reis heeft ontdekt dat haar geboortepapieren ondeugdelijk waren.

Butink wist dus vanaf september 2015 dat er iets niet klopte in haar adoptiedossier en wist toen dat de Stichting heeft bemiddeld bij haar adoptie uit Sri Lanka. Ook staat vast dat er een veelheid van openbare bronnen is over interlandelijke adoptie en adoptie uit Sri Lanka. Butink had toen door eenvoudig onderzoek redelijkerwijs kunnen weten hoe in het verleden in de media is bericht over adopties uit Sri Lanka en wat in het verleden de inhoud van het parlementaire debat over de aan interlandelijke adoptie verbonden risico's en de rol van bemiddelende instanties is geweest.

Gelet hierop is de conclusie van de rechtbank dat Butink niet binnen redelijke termijn na haar laatste bezoek in Sri Lanka in 2015 de Staat en de Stichting aansprakelijk heeft gesteld. De toevalligheid dat Zembla in 2017 televisie-uitzendingen heeft gewijd aan misstanden bij adopties uit Sri Lanka en dat die volgens Butink voor haar persoonlijk bepalend zijn geweest voor haar besef ten aanzien van de mogelijkheid om de Staat en de Stichting aansprakelijk te stellen, acht de rechtbank gelet op de eerder genoemde feiten niet relevant.

Mijn bevindingen

De uitspraak van de rechter bevreemdt mij ten eerste, omdat in mijn optiek de vijfjaarstermijn van artikel 3:310 lid 1 Burgerlijk Wetboek (BW) nog niet was verstreken toen Butink de Staat in 2018 aansprakelijk stelde en in 2019 voor de rechter daagde. Dit artikel spreekt namelijk niet van verloop van een redelijke termijn, maar van vijf jaar.

Wat de rechtbank aangeeft is dat in de periode dat Butink nog minderjarig was, zijzelf (of haar wettelijke vertegenwoordigers) voor haar belangen had kunnen opkomen, wat naar mijn mening niet realistisch is, aangezien het een enorm proces is en lang niet iedere geadopteerde steeds bezig is met zijn of haar adoptie. Dit geldt ook voor Butink. Het bewustwordingsproces kan zelfs op volwassen leeftijd pas aanvangen, al dan niet na een bepaalde levensgebeurtenis.

Ik zie dus niet in hoe in redelijkheid van haar ouders gevergd kon worden dat gedurende haar minderjarigheid, de Staat en de Stichting aansprakelijk te stellen. Dat lijkt me namelijk helemaal niet redelijk om te verwachten, vooral niet als adoptieouders in de veronderstelling zijn een kindje uit nood te redden en iets goeds te doen (waarmee adoptie ook werd gepropageerd).

Kennis over de adoptieprocedure

De rechtbank overweegt verder dat Butink voor het verstrijken van de verjaringstermijn de schade kon kennen. De rechtbank geeft hierbij aan dat het voor zich spreekt dat het lange tijdsverloop sinds de gestelde schadeveroorzakende gedragingen van de Staat en de Stichting de taak van Butink om voldoende feiten te stellen bemoeilijkt, zo niet onmogelijk maakt.

Omgekeerd geldt hetzelfde voor de Staat en de Stichting wat betreft de feitelijke onderbouwing van hun verweer: ook voor hen is het lastig om zoveel jaar na dato nog precies te achterhalen wat er zich in 1992 rondom de adoptie van eiseres in Sri Lanka heeft afgespeeld.

Het is naar mijn mening dan niet fair om Butink het lange tijdsverloop tegen te werpen, juist nu er steeds meer informatie uit de beerput wordt getrokken, terwijl de Staat en de Stichting juist worden vrijgemaakt van elke verantwoordelijkheid vanwege het lange tijdsverloop. Kortom, zowel voor Butink als voor de Staat is mogelijke schade verborgen gebleven.

Het gebeurt met zoveel zaken dat pas jaren later doofpotten worden opengetrokken en allerlei schandalen openbaar worden. In feite zou een latere aanvang van de verjaringstermijn in de situatie van (illegale) adoptie ook moeten gelden zoals bij zedendelicten bij kinderen die pas na jaren het donkere geheim met zich mee te hebben gedragen, aangifte doen. Om die reden is de wetgeving hierop ook aangepast. Sinds 1 april 2013 kunnen ernstige seksuele misdrijven tegen kinderen met een straf van 8 jaar of meer niet meer verjaren.

Het gaat namelijk om adoptie van kinderen die zich, net zo min als kinderen die werden misbruikt, konden verweren in de periode van minderjarigheid. Goed mogelijk dat zij uit loyaliteit naar de adoptieouders toe ook niet meteen alles in twijfel willen brengen, laat staan een (rechts)vordering instellen of aangifte doen.

Ik verwijs naar de zaak Noordoven² die een rechtszaak aanspande tegen zijn ouders. Hij ontdekte onrechtmatigheden in zijn adoptie, en dat zijn juridische ouders de wet- en regelgeving hebben omzeild. Een minderjarig kind zal deze ernstige feiten niet zo snel kunnen achterhalen, laat staan aangifte doen of een rechtsvordering instellen op grond van onrechtmatige daad (artikel 6:162 BW) instellen.

Eenvoudig onderzoek doen

Voor wat betreft de korte verjaringstermijn, die aanvangt op de dag nadat de benadeelde zowel met de schade als de daarvoor aansprakelijke persoon bekend is geworden, het volgende.

Het oordeel over eenvoudig onderzoek kunnen doen en de melding dat het heel toevallig is dat Zembla televisie-uitzendingen heeft gewijd aan misstanden, vind ik kort door de bocht. Het is bepaald niet eenvoudig om aan waarheidsvinding, zoals ik het noem, te doen.

Omgaan met je eigen adoptie is een bewustwordingsproces en dat verloopt voor iedereen weer anders. Als een geadopteerde erachter komt dat er mogelijk iets niet klopt in zijn adoptie, zal hij niet als eerste denken aan het instellen van een rechtsvordering.

De rechter neemt de multiproblematiek die rondom adoptie voorkomt totaal niet mee in zijn overweging. Hoe denkt de rechtbank hoe het voelt als iemand ineens over ondeugdelijke praktijken in de adoptieprocedures leest?

² ECLI:NL:GHDHA:2018:3107

Gaat er dan in één keer een lichtje branden en moet het 'slachtoffer' dan meteen allerlei mensen, en zelfs de Nederlandse overheid, voor de rechter slepen? Overigens is zoiets ook nog niet eerder gebeurd dus velen moeten het wiel zelf uitvinden. Ik vraag me in het geval van Butink af, welke advocaat zo'n zaak direct op zich had genomen een aantal jaren geleden.

Voorts, als ik kijk naar de jurisprudentie op dit punt, moest Butink eerst voldoende zekerheid hebben verkregen over haar situatie. En dat was niet eenvoudig. Butink heeft bijvoorbeeld heel wat Wob-verzoeken moeten doen, en elders informatie moeten verkrijgen. Dergelijke acties zijn tijdrovend, vooral niet als er nog bezwaar- en beroepsprocedures mee gemoeid zijn.

De informatie ligt verspreid over allerlei instanties en op diversie locaties, het is allemaal niet toegankelijk en dossierinformatie is vaak niet voldoende transparant. Veel geadopteerden lopen tegen problemen aan als het gaat om inzage van adoptiedossiers. Het kost ze zelfs geld om hun eigen dossiers in te zien. Zelfs het ministerie weet bepaalde informatie niet te achterhalen.

Pas sinds kort komt de rol van de Nederlandse overheid in (onrechtmatige) adoptieprocedures steeds meer ter sprake. Ik kwam er in 2017 middels mijn eigen onderzoek achter dat het ministerie van Justitie (en onderdelen daarvan) en het ministerie van Buitenlandse Zaken wisten van kinderhandel in Indonesië, en heb ik in samenwerking met stichting Mijn Roots (belangenorganisatie voor geadopteerden uit Indonesië) de Staat aansprakelijk gesteld. Niet eerder is toen iemand opgestaan hiermee. Zembla was gelijktijdig bezig met een programma over de rol van de Nederlandse overheid in adoptieprocedures. Op 28 maart 2018 was de uitzending op televisie, waarin niet alleen de landen van herkomst onder de loep werden genomen, maar juist ook Nederland als verantwoordelijke voor binnenkomende buitenlandse kinderen met het oog op adoptie. Zembla bijvoorbeeld heeft met een enorm team grondig onderzoek verricht naar dit onderwerp en dat ging natuurlijk niet zonder horten of stoten. Bij zo'n onderzoek komt heel wat kijken.

Hoe komt de rechtbank tot het oordeel dat een geadopteerde, dus ook Butink, eenvoudig onderzoek heeft kunnen doen? Heeft de rechtbank zelf ook onderzoek verricht, puur naar de omstandigheid hoe moeilijk het is om alle kennis te vergaren?

Er is ook niet zomaar een onderzoekscommissie³ ingesteld die adopties uit het verleden onderzoekt (als het allemaal zo eenvoudig is?). Niet voor niets leunt de commissie óók op alle onderzoeksgegevens van personen en belangenorganisaties die al jaren lang onderzoek verrichten naar ondeugdelijke adopties uit diverse herkomstlanden.

Kortom, naar mijn mening was voor Butink tot voor kort nog zoveel informatie - en dus ook de schade - verborgen. Nota bene zat zij, en dat geldt voor veel geadopteerden die op zoek zijn naar hun roots, middenin het bewustwordings- en onderzoeksproces en stond alle kennis en informatie haar lang niet helder voor de ogen. Er is dus wel degelijk sprake van schade die pas na het verstrijken van de lange verjaringstermijn aan het licht is gekomen.

Het is jammer dat de rechter met deze bijzondere feiten en omstandigheden geen uitzondering kan maken op de verjaringstermijn, aangezien rechters rechtspreken en de wet kunnen invullen of een wettelijke bepaling buiten toepassing laten, en tevens nieuwe jurisprudentie kunnen maken.

Wel of geen inhoudelijk oordeel over feiten

Wat mij verder opviel, gaat over dat de rechtbank weliswaar vindt dat de vorderingen zijn verjaard en verder niet tot een inhoudelijk oordeel is gekomen. Hoe kan het dan zijn dat de rechtbank oordeelt dat op basis van de beschikbare informatie niet is vast te stellen of Dilani's stellingen voor juist kunnen worden aangenomen? Ik verwijs naar de overwegingen van de rechtbank dat de beschikbare informatie onvoldoende aanwijzingen en onvoldoende feitelijke aanknopingspunten bieden voor de juistheid van de stelling van Dilani, en dat objectief verifieerbare informatie over hetgeen Dilani stelt te weten te zijn gekomen tijdens haar zoektocht in Sri Lanka, ontbreekt.

³ <https://www.commissieonderzoekinterlandelijkeadoptie.nl/>

De rechtbank overweegt verderop: voor alle gezichtspunten geldt als uitgangspunt dat er op basis van de beschikbare informatie onvoldoende aanwijzingen zijn om de stellingen van Dilani - dat haar adoptiepapieren 'vals' zijn en dat zij het slachtoffer is van illegale adoptiepraktijken in Sri Lanka - veronderstellendewijs voor juist te houden.

[Veronderstellendewijs wil zeggen dat er een voorlopige waarheid wordt aangenomen, als grondslag van een stelling].

De rechtbank overweegt dat niet kan worden verondersteld dat de stellingen van Dilani juist zijn, omdat de verjaring hiervoor in de weg staat. Er kan dus geen oordeel worden geveld over de feiten die Dilani heeft neergelegd met betrekking tot haar adoptiepapieren en dat zij slachtoffer is van illegale adoptiepraktijken.

Maar dan begrijp ik niet waarom de rechtbank erbij haalt dat er op basis van beschikbare informatie onvoldoende aanwijzingen zijn voor valse adoptiepapieren en illegale adoptiepraktijken. Waarom de rechter daar dan toch een (halfbakken) uitspraak over doet, bevreemdt mij.

Over de vraag of Dilani haar adoptiepapieren 'vals' zijn en dat zij het slachtoffer is van illegale adoptiepraktijken in Sri Lanka, kan dus helemaal niets overwogen worden, aangezien de zaak verjaard is.

Maar blijkbaar vindt de rechtbank ook dat er onvoldoende beschikbare bewijzen zijn, dat Dilani een te eenzijdig beeld schetst van de achtergrond van interlandelijke adoptie en dat zij voorbij gaat aan de sociaal economische situatie en de positie van ongehuwde moeders in Sri Lanka destijds (dus gaat de rechtbank mee in het verweer van de Staat en de Stichting).

Dit lijken mij uitspraken die toezien op de inhoud van het geschil: de vraag of de Staat en de Stichting verantwoordelijk kunnen worden gehouden voor de schade die Dilani heeft geleden.

Inzet rechtsmiddelen

Los van het verjaringsvraagstuk zou het kunnen zijn dat de rechter evengoed tot een negatief inhoudelijk oordeel komt op basis van alle aangevoerde feiten en omstandigheden. Maar dan was er in ieder geval een inhoudelijke behandeling geweest.

Hoger beroep bij het gerechtshof en eventueel (hopelijk niet) in cassatie bij de Hoge Raad der Nederlanden zijn de juridische wegen die nog openstaan. Maar het vergt een lange adem. Het is afwachten of Dilani in hoger beroep gaat, maar gezien de vreemde uitspraak, lijkt het mij wel de moeite waard.

Dat de rechtbank de vorderingen niet heeft toegewezen, verbaast me niets. Want natuurlijk zou dit grote gevolgen hebben voor een groter geheel, aangezien vele anderen een vordering zullen instellen. Ook al gaat het oordeel alleen over Dilani, waarom zou in andere gevallen niet hetzelfde oordeel gelden? Ten slotte zou dan blijken dat de Staat en de Stichting onrechtmatig hebben gehandeld jegens Dilani en zij is niet de enige die in dit schuitje is beland.

Wetswijziging

Op 10 september 2020 werd ik door Van Nispen (SP) geïnformeerd over Kamervragen die hij samen met Van der Staaij (SGP) heeft gesteld, naar aanleiding van de uitspraak. Met Van Nispen, waar ik in de politieke lobby regelmatig contact mee heb, heb ik het op een eerder moment gehad over mogelijke problemen waar ik op kan stuiten als het op een juridische procedure (massaclaim) komt, zoals het verjaringsvraagstuk.

In de periode van de aansprakelijkstelling namens stichting Mijn Roots liep ik daar ook tegenaan. Ik heb toen al aangegeven dat het niet terecht zou zijn als het ministerie zich daarop gaat beroepen. In de aansprakelijkheidstelling en later in de gesprekken met het ministerie van Justitie heb ik gemotiveerd waarom ik dat vind. Pas bij een eventuele rechtszaak wilde het ministerie zich hierop verweren. Het was afwachten hoe een rechter erover zou oordelen. Dus politiek gezien kon niet echt iets bereikt worden op dat punt, aangezien we altijd nog zitten met de Trias Politica (scheiding der machten).

Nu ligt er helaas een teleurstellende uitspraak van de rechter waar we al voor vreesden. Weliswaar niet in onze zaak maar wel net zo van belang. Het stellen van Kamervragen en het eventuele bewerkstelligen van een wetwijziging op verjaring moedig ik dan ook van harte aan, aangezien het effect van verjaring grote (juridische) gevolgen heeft.

Samen met andere belangenverenigingen proberen we meer Tweede Kamerleden aan te sporen om Dilani (en automatisch dus alle andere geadopteerden die het aangaat) kracht bij te zetten.

Strafrechtelijke procedure

Hierboven ging het om een ingestelde rechtsvordering bij de civiele rechter, op grond van onrechtmatige daad (artikel 6:162 BW).

De kwestie zelf gaat om kinderhandel, mensenlevens, erkenning en rechtvaardigheid! Die zaken worden in de zaak Butink in feite gewoon van tafel geveegd. Maar, waarom geen aangifte doen tegen de Nederlandse staat? Deze vraag wordt regelmatig aan mij gesteld.

In een civiele zaak wordt niet geoordeeld over strafbare feiten of de strafbaarheid van personen. Een vordering op grond van (risico) aansprakelijkheid en de vraag naar wie verantwoordelijk is om voor de geleden schade op te draaien, is een andere vraag dan of iemand (i.c. de NL staat) strafbaar is (geweest). Een complex vraagstuk, want een strafrechtelijke procedure kan het natuurlijk net zo teleurstellend verlopen.

Vervolging

De politie werkt alleen maar mee als er een concrete aanleiding is om aangifte te doen, en de beschrijving daarvan kan worden ondergebracht onder een strafbepaling (legaliteitsbeginsel).

Het Openbaar Ministerie bepaalt welke strafbare feiten het voor de strafrechter wil brengen. Deze vervolgingsbeslissing wordt genomen door de officier van justitie. Ook al gaat het naar de mening van velen om een misdrijf die niet verjaren kan, het is de vraag of het openbaar ministerie (OM) - die in Nederland een vervolgmonopolie heeft - de Nederlandse staat zou gaan vervolgen.

Dan moeten ook eerst alle bewijzen op tafel komen (o.a. medeplichtigheid aan bijv. kinderhandel), en in het strafrecht is de bewijslast nog vele malen zwaarder, de bewijsregels in het strafrecht (bewijsminimumregels) zijn ook weer anders dan in het civiele recht. Zoals één getuige is geen getuige.

Overigens, in het strafrecht is het niet voldoende dat een bepaalde daad 'aannemelijk' wordt gemaakt maar moet het keihard bewezen kunnen worden (stel dat je wordt veroordeeld omdat iemand slechts aannemelijk maakt dat je een moord hebt gepleegd...)

Het OM zal uiteindelijk de keuze gaan maken of en zo ja, onder welke delictomschrijving hij de Nederlandse staat dan gaat vervolgen, dus welk feit hij de Staat ten laste gaat leggen. Stel een geadopteerde / slachtoffer doet aangifte in verband met artikel 279 van het Wetboek van strafrecht Sr., ("hij die opzettelijk een minderjarige onttrekt aan het wettig over hem gesteld gezag of aan het opzicht van degene die dit desbevoegd over hem uitoefent...."), dan zal de zaak ook al verjaard zijn. Er is dan een vervolgingsbeletsel (vervolgen kan dan niet meer).

Mensenhandel bijvoorbeeld wordt strafbaar gesteld in artikel 273f Sr en dit misdrijf kan niet verjaren. Maar zal het OM op basis daarvan vervolgen? In het strafrecht moet het OM zijn zaak altijd kunnen bewijzen. De wet eist dat een ten laste gelegd feit wettig en overtuigend moet zijn bewezen voordat iemand (i.c. de Staat) kan worden veroordeeld.

Kans dat de zaak wordt geseponeerd door gebrek aan (strafrechtelijk)bewijs. Dan worden de feiten net zo min inhoudelijk behandeld. Mocht het OM niet overgaan tot vervolging, zouden 'slachtoffers' een [artikel 12 SV-procedure](#) kunnen instellen (een bijzondere klachtprocedure starten en de zaak rechtstreeks aan een gerechtshof voorleggen).

Strafrechtelijke immuniteit Staat

Ook belangrijk als het om een inhoudelijk oordeel gaat: kan de Staat / het ministerie van Justitie strafrechtelijk wel worden veroordeeld? De Hoge Raad heeft namelijk in het Volkel-arrest geoordeeld dat de Staat immuun is voor strafvervolging voor een strafbaar doen of nalaten. Overigens, die immuniteit geldt dus niet voor bijv. stichting Kind en Toekomst en natuurlijke personen die bij onrechtmatige adopties betrokken zijn geweest.

Het gaat om de banaliteit van het kwaad. Gewone burgers die in bepaalde omstandigheden in staat zijn tot (gruwel)daden, zoals een normale ambtenaar die doet wat hem door autoriteitsfiguren wordt opgedragen en uitvoert wat van hem wordt verwacht. Zo ging (en gaat) dat ook met kinderhandel.

Commissie Joustra en Roots-project

Het is verder wachten op het rapport van de onderzoekscommissie Joustra. De commissie zal niet gaan vaststellen of de Staat aansprakelijk is voor schade, maar wel kan hij vaststellen dat er fouten zijn gemaakt en aanbevelen dat de staat verantwoordelijkheid moet nemen hiervoor. De uitspraak van de rechtbank over verjaring, staat niet aan het onderzoek in de weg.

Over het gevoel van verantwoordelijkheid het volgende. Voor een deel pretendeert het ministerie van Justitie en Veiligheid al te willen handelen naar een verantwoordelijkheidsgevoel, omdat door de minister is toegezegd dat er concrete hulp voor geadopteerden gaat komen.

Sinds de opengetrokken beerput zitten we in eindeloze onderhandelingen met het ministerie van Justitie en zouden we op korte termijn te horen krijgen hoe een concreet 'korte termijn' hulppakket eruit kan komen te zien. Voor de langere termijn zal worden aangesloten bij het rapport van de commissie Joustra. De planning is dat die in februari 2021 klaar zal zijn.

Binnenkort hebben belangenorganisaties (dus ook stichting Mijn Roots) een gesprek over de stand van zaken van het roots-project van het Project-, Programma- en AdviesCentrum (PPAC) en ook worden we op de hoogte gebracht over de voortgang van het onderzoek door de Commissie Joustra. Daarna zal een voorstel bij minister Dekker worden ingediend, die zijn goedkeuring moet geven.

Hopelijk stoppen de verantwoordelijken eens met goedpraterij in het licht van de tijdsgeest en vingerwijzen naar anderen, want de tijd dringt, maar vliegt ook voorbij.

Ik verwijs verder naar mijn boek, [Postpakketjes van overzee](#) waarin het onderzoek van stichting Mijn Roots en mij is uiteengezet. De opbrengst is bestemd voor nader onderzoek en een eventuele collectieve actie.

Dewi Deijle.

(Juridisch belangenbehartiger stichting Mijn Roots en woordvoerder richting derden in deze zaak)

15 september 2020.

Meer informatie:

(Ctrl + klikken voor het openen van de koppelingen)

 In een PowerPoint presentatie heb ik de Indonesië zaak uiteengezet kan je meer lezen over de procedure bij de rechter. <https://www.ojau.nl/wp-content/uploads/2020/07/Presentatie-De-strijd-naar-erkenning-en-rechtvaardigheid-Rechten-voor-geadopteerden.pdf>

- ✚ Lees hier meer over het [dossier Adoptiezaken – Indonesië](#).
- ✚ [De verjaringstermijn bij adoptie en het bewaren van adoptiedossiers](#) (Kamervragen 11092020)
- ✚ [Vorderingen in adoptiezaak tegen de Staat en Stichting Kind en Toekomst verjaard](#) (Rechtspraak).

In samenwerking met:

